

RIEŠENIE ULÍC NA VIDIEKU S DÔRAZOM NA VEGETAČNÉ PRVKY

Gabriel KUCZMAN

DESIGN OF STREETSCAPES IN THE COUNTRYSIDE, WITH A FOCUS ON VEGETATION ELEMENTS

Sustainability - Environment - Safety '2018

ABSTRAKT

Dynamický rozvoj transformačných a globalizačných zmien v poslednom období výrazne poznačilo fungovanie vidieka na Slovensku a to v rôznych oblastiach. Nie všetky však vedú k pozitívnemu rozvoju a k zachovaniu typických hodnôt vidieka. Zásadné zmeny sa týkajú urbanistického rozvoja a architektúry vidieka. Zmeny vedú k pomešťovaniu vidieka alebo dochádza k akejsi hybridizácii medzi mestom a vidiekom. S týmito zmenami súvisí aj doprava a jej dopad na kvalitu bývania na vidieku. Nepochybne rozvoj infraštruktúry prináša rôzne benefity pre vidiek.

Príspevok je zameraný na zhodnotenie vizuálneho obrazu ulice vidieka a jej začlenenia na modelových územiach. Princiipiálne cestnú sieť norma STN 73 6100 rozdeľuje z pohľadu vlastníctva na štátne a obecné a z pohľadu národohospodárskeho a dopravného významu na diaľnice, rýchlostné cesty, cesty I. až III. triedy. Zároveň zaväzuje správcu k určitým povinnostiam, ktorého výsledok sa premieta do vizuálnej a funkčnej kvality. V súčasnosti narastaním dopravy v obciach štátne cesty I. triedy, ktoré pretínajú obce sa stávajú pre obyvateľov najmenej bezpečné. Strategickým riešením tohto problému je odklonenie tranzitnej dopravy z obytného prostredia dediny, čo pri súčasných podmienkach výstavby ciest nie je jednoduché. Cesty nižších tried, 'obecné' tvoria súčasť ulice dedín. Stávajú sa nielen komunikačným prepojením pre dopravu, ale aj pre užívateľov okolitých priestorov, z čoho vyplýva aj potreba jej využitia a fungovania pre obyvateľov. Sú nevyhnutnou súčasťou vizuálneho obrazu dediny, ktorej súčasťou sú priľahlé zelené pásy. Významnou mierou sa podieľajú v tlmení negatívnych dopadov dopravy na životné prostredie. Popri zlepšení hygienických funkcií v priestore, tvoria významný estetický potenciál dediny. Aplikácia tvorby zelene vyplýva z hlavných princípov a zásad riešenia zelene popri komunikáciách so zohľadnením technických podmienok 04/2010 vegetačné úpravy pri pozemných komunikáciách a zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Aplikované riešenia v príspevku znázorňujú možnosti reorganizácie ulice na obytnú ulicu s výraznou podporou vegetačných prvkov. Riešenia približujú alternatívne spôsoby riešenia zelene na konkrétnych modelových územiach na západnom Slovensku. Vizualizácie abstrahujú premeny ulice, s významným cieľom humanizácie ulice vidieka.

KLÚČOVÉ SLOVÁ:

vidiecke sídlo - obnova vidieka - zeleň na vidieku - verejná zeleň

ABSTRACT

A dynamic development of transformation and globalisation changes in recent years has significantly influenced the functioning of Slovak countryside in diverse spheres. Not all of these changes have led to a positive development and to the preservation of typical features and values of the countryside. Significant changes are related to urban development and architecture of the countryside. The changes lead to urbanisation of the countryside, while an obvious hybridisation between city (urban) and village (rural) has occurred. These changes are associated with transportation and its impact on the

quality of living and housing in the countryside. The development of infrastructure brings without doubts diverse benefits for the countryside.

This paper focuses on the evaluation of the visual image of the rural streetscape and its integration in model areas. Road networks in Slovakia are categorised by STN (Slovak Technical Standard) No. 73 6100 from the point of view of ownership to state and municipal and from the point of view of national-economic and transportation importance to highways, high-speed roads, and A/B/C roads (roads of 1st/2nd/3rd class). This standard also obliges the road administrator to certain responsibilities that result in visual and functional impacts on landscape values and qualities of the countryside. Currently, the growing traffic in municipalities, especially with the presence of an A road are becoming more dangerous for residents. A strategic solution of this problem could be the rerouting of the transit traffic from the residential area of the village, which is not easy given the current conditions of road development in Slovakia. Roads of lower classes – local or municipal roads – are parts of the village road network and its visual appearance. They do not serve only as a mere transportation system for the local traffic, but also for users as a specific category of open spaces. This requires a certain adjustment of uses and functions, while considering the needs of all user groups. Local roads and streets are inevitable components of the visual image of the village. This includes their accompanying strips of greenery. These linear green spaces significantly contribute to the mitigation of negative impacts of traffic on the environment. Besides the improvement of the hygienic conditions in the residential environment, they stand for an important aesthetic potential of the village. The application of green space design builds on the main principles of roadside and street green space design, while considering the technical conditions according to the Document No. 04/2010 on Vegetation Design along Roads and the Act No. 543/2002 on Nature and Landscape Protection (as subsequently amended). Applied solutions presented in this paper show opportunities of streetscape re-organisation to residential streets with an important contribution of vegetation elements. The diverse solutions represent alternative possibilities of roadside and street green space re-design in different model areas across Western Slovakia. The visualisations abstract diverse streetscape transformations, with a significant aim to humanise the streets in the Slovak countryside.

KEYWORDS:

Rural settlements - countryside restoration - rural green spaces - public greenery

Pod'akovanie [zaradenie príspevku]

Príspevok bol spracovaný vďaka finančnej podpore grantového projektu VEGA 1/0044/2017 – Vegetačné štruktúry v mestských sídlach a ich integrované hodnotenie pre potreby ekosystémových služieb a VEGA 1/0371/18 - SakralArch: Zachovanie historického odkazu a architektonickej diverzity drobných sakrálnych stavieb v kultúrnej krajine Slovenska

Acknowledgement

This paper was elaborated thanks to the financial support of the research project VEGA 1/0044/2017 – Vegetation Structures in Urban Settlements and their Integrated Evaluation for the Needs of Ecosystem Services and the research project VEGA 1/0371/18 - SakralArch: Preservation of the Historical Legacy and Architectural Diversity of Small Sacral Structures in Cultural Landscapes of Slovakia supported by the Ministry of Education, Science, Research and Sport of the Slovak Republic.

ADRESA AUTORA**doc. Ing. Gabriel Kuczman, PhD.**

Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva, Katedra záhradnej a krajinskej architektúry, Slovenská poľnohospodárska univerzita, Tr. A. Hlinku 2, 94901 Nitra, Slovenská republika
e-mail: gabriel.kuczman@uniag.sk